

Jelzálogos követelések felértékelése. Érdekes, hogy erről a rendkívül fontos kérdésről alig került nyilvánosságra bírói döntés, aminek főképp az az oka, hogy formailag a perek tárgyának értéke rendszerint a régi aranykoronákkal egyenlő papirkoronamennyiség, így az ügyek tulnyomórészt a járásbíróság előtt indulnak meg és nem kerülnek fel a Kuriára. A vételárhátralék biztosítására bekebelezett jelzálogjogok a budapesti és pestvidéki törvényszékek felebbezési tanácsainak gyakorlata szerint nem valorizálандók; a budapesti kir. ítélőtábla ezzel szemben valorizál. A Kuria egyizben (P. V. 5823/1923. Magánjogi Dtar 1924. 56. sz.) foglalkozott hasonló kérdéssel.

A vevő bírói letétbe tette a hátralékos névleges vételárat és pert indított a vételárhátralék erejéig bekebelezett jelzálog törlése iránt. A Kuria a felebbezési bíróság helytadó ítéletét feloldotta. A Kuria álláspontja szerint a vételárhátralék valorizálандó; minthogy pedig a törlési per az eredeti szerződő felek közt folyik le, a vételi ügyletnek és a jelzálognak egymással való szoros összefüggése folytán az eladó nem tartozik a törlési engedélyt sem kiadni addig, amíg a valorizált vételárat nem kapja meg. Különben is a vevő nem tette még a teljes névleges vételárat letétbe, mert abból a letétel költségeit visszautaltatta, már pedig a hitelező nem tartozik részfizetést elfogadni és így a Kuriának nem kellett döntenie abban az irányban sem, vajjon a felperes a 947/1888. I. M. sz. rendelet 9. és 10. §-aiban¹⁾ foglalt követelményeknek megfelelt-e. A Kuria — mint látjuk — a bennünket érdeklő kérdés megoldása elől kitér. *Kölcsönkövetelés* biztosítására szolgáló zálogjog törlésére ezzel szemben elegendő a névleges adósság megfizetése, illetve letétbehelyezése. Az 1923. nov. 14-én hozott P. V. 3411. sz. ítélet (Békejog III. évf. 58. old., az ítélet évszáma nincs közölve) helyt ad az Osztrák Magyar-Bankkal szemben a törlési keresetnek, midőn a felperes a kölcsönkötvény rendelkezéseivel képest Wienben, német-osztrák koronákban tette le tartozásának névleges összegét. Ugy látszik, hasonló esetet dönt el a Magyar Jogélet 1923. október-novemberi számában közölt P. V. 5755. sz. ítélet (ismét évszám nélkül).

Érdekes a törlési perekkel kapcsolatban felmerülő perjogi kérdés. A felperes pérérték gyanánt rendszerint a zálogjog papirkorona névértékét jelöli meg; vannak bírák, akik szerint pérérték: a jelzálogilag biztosított követelés valorizált értéke és ha ezen az alapon alperes pergátló kifogást emel, annak helyt adnak. A perjogi kérdés eldöntése itt feltételeznél

¹⁾ Törlési per a betétszerkesztési eljárás folyamata alatt, amelynek egyik előfeltétele a követelési összeg letétbehelyezése.

annak az anyagi jogi előkérdésnek az eldöntését, valorizálendő-e az illető jelzálogos követelés és figyelemreméltó, hogy a bíróságok, amelyek a pergátló kifogás tárgyalásánál csak incidenstaliter döntenek az anyagi jogi kérdés felett, ilyenkor néha messzebb mennek, mint akkor, amidőn maga az anyagi jogi kérdés kerül eléjük.

V. J.

Jogbizonytalanság a kamatkérdésekben. Mióta az 1923. évi XXXIX. t.-c. a jogirodalom részéről koncentrikus támadásnak lett kitéve, mindössze az a változás történt, hogy a kormány a kártérítési kamatlábat leszállította.

Egyébként minden maradt a régiiben.

Eltételezve egyes speciális törvényekben foglalt kamatmeghatározásoktól, ezidőszertint ötféle kamat sujthatja a késedelmes adóst. Jelesül:

1. az i. t. 2. §. első bekezdésében foglalt legmagasabb (havi $1\frac{1}{2}\%$) miniszteriális kamat;

2. a 2. §. második bekezdésében említett jegybanki kamatlábat (ezidőszertint évi 2% -al) meghaladó mérsékeltebb kamat;

3. a valorizálva megítélt összegek után járó és bírói megállapítástól függő kamat, melynek az előző pontban említett kamat a felső és a törvényes késedelmi kamat az alsó határa;

4. a buza- s hasonló termények, továbbá az arany-, ezüst és külföldi pénznemre szóló tartozások után járó évi 5% kamat, amennyiben nem váltón alapulnak;

5. amennyiben pedig váltón alapulnak: évi 6% .

A késedelmi kamatoknak egész skálájával rendelkezünk tehát, azt azonban nem tudjuk, hogy mekkora az érvényesen kiköthető *szerződési kamat*.

Volt már alkalmunk kifejteni (A kamatmaximum reformja. Jogt. Közl. 1924. 21.), hogy a szerződési kamatot szabályozó 1877: VIII. t.-c. nincs hatályban és hogy nem helytálló az a min. indokolás, mely szerint az 1923: XXXIX. t.-c.-ben engedélyezett kamatoknál magasabb kamatok bírói megítélése, közjegyzői okiratba foglalása és telekkönyvi bekebelezése tekintetében tilalom áll fenn.

Ez a gondolat abból a szemléletből indult ki, hogy az u. n. kártérítési kamatmeghatározások az 1877: VIII. t.-c.-ben foglalt kamatmaximum helyébe léptek. Nezetünk szerint ezt világosan ki kellett volna a törvényben mondani, mert mivel sem igazolható, hogy a fenti 1—5. pontok alatt említett kamatlábak közül miért csak az 1. pontban említett kamatláb lépett az évi 8% helyébe.

A gyakorlat azonban mégis ezen álláspontra helyezkedett.